

2023/2528

14.11.2023

NÕUKOGU OTSUS (EL) 2023/2528,
9. oktoober 2023,
mis käsitleb liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniseid

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 148 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽²⁾,

olles konsulteerinud Regioonide Komiteega,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Liikmesriigid ja liit peavad tegutsema kooskõlastatud tööhõivestrateegia välja arendamise nimel ning eelkõige kvalifitseeritud, koolitatud ja kohanemisvõimelise tööjõu ning tulevikku suunatud ja majanduse arengule reageerivate tööturgude edendamiseks, et täita Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 3 sätestatud eesmärk saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress, tasakaalustatud majanduskasv ning kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja keskkonna kvaliteedi parandamine. Liikmesriigid peavad käsitama tööhõive edendamist ühise huvi küsimusena ja kooskõlastama nõukogus oma sellealast tegevust, võttes arvesse tööturu osapoolte kohustustega seotud riigisiseseid tavasid.
- (2) Liit peab võitlema sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimise vastu ning edendama sotsiaalset õiglust ja kaitset, seisma naiste ja meeste võrdõiguslikkuse, põlvkondade solidaarsuse ning lapse õiguste kaitse eest, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 3. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklile 9 peab liit oma poliitika ja meetmete kindlaksmääramisel ja rakendamisel arvesse võtma kõrge tööhõivetaseme edendamise, piisava sotsiaalse kaitse tagamise, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse ning hariduse ja koolituse ja inimeste kõrgetasemelise tervisekaitsega seotud nõudeid.
- (3) Kooskõlas ELi toimimise lepinguga on liit välja töötanud majandus- ja tööhõivepoliitika koordineerimise vahendid ning neid rakendanud. Liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised, mis on esitatud nõukogu otsuse (EL) 2022/2296 ⁽⁴⁾ lisas (edaspidi „suunised“), ning liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuunised, mis on esitatud nõukogu soovitusel (EL) 2015/1184, ⁽⁵⁾ on osa neist vahenditest ja moodustavad koondsuunised. Koondsuuniste alusel suunatakse poliitika elluviimist liikmesriikides ja liidus, võttes arvesse liikmesriikide vastastikust sõltuvust. Sellest tulenevad liidu ja liikmesriikide kooskõlastatud poliitikameetmed ja reformid peaksid moodustama sobiva üldise kestliku majandus-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika, mis omakorda peaks tekitama positiivse ülekanduva mõju tööturgudele ja ühiskonnale laiemalt, ning olema tõhus vastus keskpika perspektiivi ja pikaajalistele probleemidele ning selliste kriiside mõjule nagu COVID-19 pandeemia ning viimasel ajal Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja suurenev elukallidus.

⁽¹⁾ 13. septembri 2023. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽²⁾ 20. septembri 2023. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽³⁾ 11. juuli 2023. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽⁴⁾ Nõukogu 21. novembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2296 liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (ELT L 304, 24.11.2022, lk 67).

⁽⁵⁾ Nõukogu 14. juuli 2015. aasta soovitus (EL) 2015/1184 liikmesriikide ja Euroopa Liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta (ELT L 192, 18.7.2015, lk 27).

- (4) Selleks et edendada majanduslikku ja sotsiaalset progressi, toetada rohe- ja digipööret, tugevdada liidu tööstusbaasi ning saavutada liidus kaasavad, konkurentsivõimelised ja vastupidavad tööturud, peaksid liikmesriigid tegelema tööjõu ja oskuste nappusega ning edendama kvaliteetset haridust, koolitust, tulevikku suunatud kutseharidust ja õpet ning elukestvat täiend- ja ümberõpet, samuti tõhusat aktiivset tööturupoliitikat ja paremaid karjäärivõimalusi, tugevdades haridussüsteemi ja tööturu vahelisi sidemeid ning tunnustades mitteformaalse ja informaalset õppe käigus omandatud oskusi, teadmisi ja pädevust.
- (5) Käesolevad suunised on kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktiga, kehtivate liidu õigusaktidega ja mitmesuguste liidu algatustega, sealhulgas nõukogu 14. juuni 2021. aasta soovitus, ⁽⁶⁾ nõukogu 29. novembri 2021. aasta soovitus, ⁽⁷⁾ nõukogu 5. aprilli 2022. aasta soovitus, ⁽⁸⁾ nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus, ⁽⁹⁾ nõukogu 28. novembri 2022. aasta soovitus, ⁽¹⁰⁾ nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitus ⁽¹¹⁾ ja nõukogu 30. jaanuari 2023. aasta soovitus, ⁽¹²⁾ komisjoni soovitus (EL) 2021/402, ⁽¹³⁾ nõukogu 26. veebruari 2021. aasta resolutsioon, ⁽¹⁴⁾ komisjoni teatis „Inimeste hüvanguks toimiva majanduse kujundamine: sotsiaalmajanduse tegevuskava“ ⁽¹⁵⁾, komisjoni teatise digiõppe tegevuskava 2021–2027 kohta, ⁽¹⁶⁾ puuetega inimeste õiguste strateegia kohta aastateks 2021–2030, ⁽¹⁷⁾ puuetega inimeste tööhõivepaketi kohta, ⁽¹⁸⁾ Euroopa hooldusstrateegia kohta, ⁽¹⁹⁾ roheline kokkulepe tööstuskava kohta kliimanetraalsuse ajastuks, ⁽²⁰⁾ sotsiaaldialoogi tugevdamise kohta Euroopa Liidus ⁽²¹⁾ ja liikmesriikide poliitikameetmete jaotusliku mõju parema hindamise kohta, ⁽²²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsused (EL) 2021/2316 ⁽²³⁾ ja (EL) 2023/936, ⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid (EL) 2022/2041, ⁽²⁵⁾ (EL) 2022/2381 ⁽²⁶⁾ ja (EL) 2023/970 ⁽²⁷⁾.

⁽⁶⁾ Nõukogu 14. juuni 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1004, millega luuakse Euroopa lastegarantii (ELT L 223, 22.6.2021, lk 14).

⁽⁷⁾ Nõukogu 29. novembri 2021. aasta soovitus, milles käsitletakse põimõpet kvaliteetse ja kaasava põhi- ja keskhariduse tagamiseks (ELT C 504, 14.12.2021, lk 21).

⁽⁸⁾ Nõukogu 5. aprilli 2022. aasta soovitus, mis käsitleb võimaluste loomist tulemuslikuks Euroopa kõrghariduskoostööks (ELT C 160, 13.4.2022, lk 1).

⁽⁹⁾ Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Euroopa lähenemisviisi elukestvat õpet ja tööalast konkurentsivõimet toetavatele mikro kvalifikatsioonitunnistustele (ELT C 243, 27.6.2022, lk 10), nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus, mis käsitleb isiklike õppekontosid (ELT C 243, 27.6.2022, lk 26), nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus õiglase kliimanetraalsuse ülemineku tagamise kohta (ELT C 243, 27.6.2022, lk 35) ja nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus rohepööret ja kestlikku arengut toetava õppe kohta (ELT C 243, 27.6.2022, lk 1).

⁽¹⁰⁾ Nõukogu 28. novembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb õpiedu saavutamise teid ning millega asendatakse nõukogu 28. juuni 2011. aasta soovitus varakult haridussüsteemist lahkumise vähendamise poliitika kohta (ELT C 469, 9.12.2022, lk 1).

⁽¹¹⁾ Nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele juurdepääsu (ELT C 476, 15.12.2022, lk 1) ja nõukogu 8. detsembri 2022. aasta soovitus, mis käsitleb alusharidust ja lapsehoidu: Barcelona eesmärgid 2030. aastaks (ELT C 484, 20.12.2022, lk 1).

⁽¹²⁾ Nõukogu 30. jaanuari 2023. aasta soovitus piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise (ELT C 41, 3.2.2023, lk 1).

⁽¹³⁾ Komisjoni 4. märtsi 2021. aasta soovitus (EL) 2021/402 toimivate tööhõive aktiivse toetamise meetmete (EASE) kohta pärast COVID-19 kriisi (ELT L 80, 8.3.2021, lk 1).

⁽¹⁴⁾ Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030) (ELT C 66, 26.2.2021, lk 1).

⁽¹⁵⁾ COM(2021) 778 final.

⁽¹⁶⁾ COM(2020) 624 final.

⁽¹⁷⁾ COM(2021) 101 final.

⁽¹⁸⁾ Puuetega inimeste tööhõivepakett, et parandada puuetega inimeste tööturutulemusi – tööhõive, sotsiaalküsimused ja sotsiaalne kaasatus – Euroopa Komisjon (europa.eu)

⁽¹⁹⁾ COM(2022) 440 final.

⁽²⁰⁾ COM(2023) 62 final.

⁽²¹⁾ COM(2023) 38 final ja COM(2023) 40 final.

⁽²²⁾ COM(2022) 494 final.

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. detsembri 2021. aasta otsus (EL) 2021/2316 Euroopa noorteaasta (2022) kohta (ELT L 462, 28.12.2021, lk 1).

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta otsus (EL) 2023/936 Euroopa oskusteaasta kohta (ELT L 125, 11.5.2023, lk 1).

⁽²⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2041, mis käsitleb piisavat miinimumpalka Euroopa Liidus (ELT L 275, 25.10.2022, lk 33).

⁽²⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2381, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas ja sellega seotud meetmeid (ELT L 315, 7.12.2022, lk 44).

⁽²⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/970, millega tasustamise läbipaistvuse ja õiguskaitsemehhanismide kaudu tugevdatakse meeste ja naiste võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte kohaldamist (ELT L 132, 17.5.2023, lk 21).

- (6) Majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta koondab eri vahendid liidu üldiseks majandus- ja tööhõivepoliitika lõimitud mitmepoolse koordineerimise ja järelevalve raamistikuks. Euroopa poolaasta raames liigutakse keskkonnasäästlikkuse, tootlikkuse, õigluse ja makromajandusliku stabiilsuse suunas ning sellesse on lõimitud ka Euroopa sotsiaalõiguste samba ja selle seirevahendiks oleva sotsiaalvaldkonna tulemustabeli põhimõtted; Euroopa poolaasta raames nähakse ette tihe koostöö sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna ja muude sidusrühmadega. Sellega toetatakse ka kestliku arengu eesmärkide saavutamist. Liidu ja liikmesriikide majandus- ja tööhõivepoliitika peaks käima käsikäes liidu üleminekuga kliimaneutraalsele, keskkonnasäästlikule ja digitaalsele majandusele ning sellega tuleks parandada konkurentsivõimet, tagada nõuetekohased töötingimused, edendada innovatsiooni, sotsiaalset õiglust ja võrdseid võimalusi ning ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist, kõrvaldada ebavõrdsus ja piirkondlikud erinevused.
- (7) Euroopa majandust ja ühiskonda on põhjalikult ümber kujundamas kliimamuutused ja muud keskkonnaga seotud probleemid, vajadus tagada õiglane rohepööre, edasine üleminek energiasõltumatuks, nullnetootõöstuse suurem konkurentsivõime ja vajadus tagada liidus avatud strateegiline autonoomia, samuti digitaliseerimise areng, tehisintellekt ja platvormimajandus, kaugtöö kasv ja demograafilised muutused. Liit ja selle liikmesriigid peavad tegema koostööd, et nende struktuursete suundumustega tulemuslikult ja ennetavalt tegeleda ning vajaduse korral olemasolevaid süsteeme kohandada, tunnistades liikmesriikide majanduse ja tööturgude tihedat vastastikust sõltuvust; samuti tuleb kohandada nende süsteemidega seotud poliitikat. Selleks tuleb nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil võtta kooskõlastatud, ulatuslikke ja tulemuslikke poliitikameetmeid, samal ajal tunnustades sotsiaalpartnerite rolli; need meetmed peaksid olema kooskõlas ELi toimimise lepinguga ja liidu sätetega majandusjuhtimise kohta ning võtma arvesse Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtteid. Selliste poliitikameetmetega tuleks hoogustada kestlikke investeeringuid ning neis tuleks kajastada uuendatud kohustust viia ellu asjakohaselt järjestatud reformid, mis suurendavad kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, kvaliteetsete töökohtade loomist, tootlikkust, nõuetekohaseid töötingimusi, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist, vastupanuvõimet ning eelarvepoliitiliste kohustuste täitmist.

Nagu on näidatud nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitusel rohepööret ja kestlikku arengut toetava õppe kohta, võib elukestva hariduse ja koolituse mõõtme süstemaatiline integreerimine teistesse rohepöördete ja kestliku arenguga seotud poliitikameetmetesse toetada nende poliitikameetmete rakendamist. Toetust tuleks anda olemasolevatest liidu rahastamisprogrammidest, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/241 ⁽²⁸⁾ loodud taaste- ja vastupidavusrahastust ning ühtekuuluvuspoliitika fondidest, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1057 ⁽²⁹⁾ loodud Euroopa Sotsiaalfond+ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1058 ⁽³⁰⁾ reguleeritud Euroopa Regionaalarengu Fond, samuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1056 ⁽³¹⁾ loodud õiglase ülemineku fond. Poliitikameetmed peaksid ühendama pakkumise ja nõudlusega seotud meetmed ning võtma samal ajal arvesse nende meetmete majanduslikku, keskkonna- ja tööhõivealast ning sotsiaalset mõju.

- (8) Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt 2017. aasta novembris välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste samba ⁽³²⁾ on kindlaks määratud 20 põhimõtet ja õigust, millega toetada hästtöötavaid ja õiglasi tööturule ja sotsiaalhoolekandesüsteeme ning mis jagunevad kolme kategooriasse: võrdsed võimalused ja juurdepääs tööturule, õiglased töötingimused ning sotsiaalkaitse ja kaasatus. Need põhimõtted ja õigused on liidu strateegia suunanäitajad ning tagavad, et kliimaneutraalsusele, keskkonnasäästlikkusele ja digitaliseerimisele üleminek ning demograafiliste muutuste mõju on sotsiaalselt õiglane ja säilib territoriaalne ühtekuuluvus. Euroopa sotsiaalõiguste sammaskoos selle juurde kuuluva sotsiaalvaldkonna tulemustabeliga on võrdlusraamistik, mille alusel jälgida liikmesriikide

⁽²⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

⁽²⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013 (ELT L 231, 30.6.2021, lk 21).

⁽³⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.6.2021, lk 60).

⁽³¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond (ELT L 231, 30.6.2021, lk 1).

⁽³²⁾ Institutsioonide ühine teadaanne Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta (ELT C 428, 13.12.2017, lk 10).

tööhõive- ja sotsiaalnäitajaid, edendada riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi reforme ja investeeringuid ning sobitada tänapäeva majanduses kokku sotsiaal- ja turuküsimused, sealhulgas sotsiaalmajanduse edendamise kaudu. Komisjon esitas 4. märtsil 2021 Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise tegevuskava (edaspidi „tegevuskava“), mis sisaldab 2030. aastaks seatud ulatuslikke, kuid realistlikke liidu peamisi eesmärke ja täiendavaid alleesmärke, et suurendada tööhõivet, käsitleda oskusi ja vähendada vaesust, ning läbivaadatud sotsiaalvaldkonna tulemustabelit.

- (9) Nagu kinnitasid 8. mail 2021 riigipead ja valitsusjuhid Porto sotsiaaltippkohtumisel, tugevdab Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamine liidu püüdlusi õiglase digi- ja rohepöörde suunas, aitab saavutada ülespoole suunatud sotsiaalset ja majanduslikku lähenemist ning lahendada demograafilisi probleeme. Nad rõhutasid, et suure konkurentsivõimega sotsiaalse turumajanduse keskmes on sotsiaalne mõõde, sotsiaaldialoog ja sotsiaalpartnerite aktiivne kaasamine, ning avaldasid heameelt liidu uute peamiste eesmärkide üle. Nad kinnitasid oma kindlameelsust jätkata Euroopa sotsiaalõiguste samba süvendatud rakendamist liidu ja liikmesriikide tasandil, nagu on ette nähtud Euroopa Ülemkogu strateegilises tegevuskavas 2019–2024, võttes igakülgset arvesse vastavat pädevust ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet. Lõpetuseks toonitasid nad, kui oluline on tähelepanelikult jälgida – sealhulgas kõrgeimal tasandil – edusamme, mida tehakse Euroopa sotsiaalõiguste samba ja 2030. aastaks seatud liidu peamiste eesmärkide rakendamise suunas.
- (10) Liidu 2030. aasta peamised eesmärgid seoses tööhõive (vähemalt 78 % elanikkonnast vanuses 20–64 peaksid töötama) ja oskustega (vähemalt 60 % kõigist täiskasvanutest peaks igal aastal mõnel koolitusel osalema) ning vaesuse vähendamise (vähemalt 15 miljoni vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse riskiga inimese võrra, sealhulgas viis miljonit last), mida toetasid riigipead ja valitsusjuhid 8. mail 2021. aasta Porto sotsiaaltippkohtumisel ja Euroopa Ülemkogu 2021. aasta juunis toimunud kohtumisel, aitavad koos poliitika koordineerimise raamistiku juurde kuuluva sotsiaalvaldkonna tulemustabeliga jälgida Euroopa poolaasta raames Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamisel tehtud edusamme. Lisaks sellele kutsuti Porto sotsiaaltippkohtumise raames liikmesriike üles seadma kaugeleaatavaid riiklikke eesmärke, mis peaksid iga riigi lähteolukorra asjakohaselt arvesse võttes andma piisava panuse liidu 2030. aasta peamiste eesmärkide saavutamisse. 2021. aasta septembrist kuni 2022. aasta juunini esitasid liikmesriigid komisjoni üleskutsel oma riiklikud eesmärgid. 2022. aasta juuni tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu (EPSCO) kohtumisel toonitasid ministrid, kui oluline on tähelepanelikult jälgida edusamme, mida tehakse Euroopa sotsiaalõiguste samba ja 2030. aastaks seatud liidu peamiste eesmärkide rakendamise suunas. Sellega seoses kajastatakse riiklikke eesmärke nüüd 2023. aasta ühises tööhõivearuandes ja need lõimitakse täiendavalt Euroopa poolaasta jälgimisvahenditesse. Lisaks on EPSCO nõuandvad organid koostanud põhisoõnumid, et anda teavet 2023. aasta juuni EPSCO kohtumisel toimuvaks Euroopa poolaasta aruteluks võimaliku raamistiku üle, mille eesmärk on tugevdada ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist ohustavate riskide hindamist ja jälgimist liidus.
- (11) Pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse mõistis Euroopa Ülemkogu oma 24. veebruari 2022. aasta järeldustes hukka Venemaa tegevuse, mille eesmärk on õõnestada Euroopa ja üleilmset julgeolekut ja stabiilsust, ning väljendas solidaarsust Ukraina rahvaga, rõhutades, et Venemaa rikub rahvusvahelist õigust ja ÜRO põhikirja põhimõtteid. Praeguses olukorras pakub nõukogu rakendusotsusega (EL) 2022/382⁽³³⁾ antud ajutine kaitse liidu riikides kiiret ja tõhusat abi Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja eest põgenenud inimestele ning annab neile põgenikele kogu liidus miinimumõigused, mis tagavad piisava kaitse. Liidu tööturul osaledes saavad Ukrainast põgenenud isikud aidata tugevdada liidu majandust ning toetada oma koduriiki ja rahvast. Tulevikus võivad omandatud kogemused ja oskused aidata kaasa Ukraina ülesehitamisele. Saatjata laste ja teismeliste puhul annab ajutine kaitse õiguse seaduslikule eestkostele ning juurdepääsu haridusele ja lapsehoiule. Liikmesriigid peaksid kaasama sotsiaalpartnerid selliste poliitikameetmete väljatöötamisse, rakendamisse ja hindamisse, mille eesmärk on tegeleda probleemidega, mis tulenevad Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast ning on seotud tööhõive ja oskustega, sealhulgas kvalifikatsioonide tunnustamisega. Sotsiaalpartneritel on oluline roll, et leevendada sõja mõju tööhõive ja tootmise säilitamise kaudu.

⁽³³⁾ Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1).

- (12) Tööturureformide, sealhulgas riikide palgakujundusmehhanismide reformide puhul tuleks järgida riigiseseid sotsiaaldialoogi pidamise tavasid ja sotsiaalpartnerite sõltumatust, eesmärgiga tagada õiglane palk, mis võimaldab inimväärset elatustaset ja kestlikku majanduskasvu ning ülespoole suunatud sotsiaal-majanduslikku lähenemist. Reformid peaksid võimaldama põhjalikult arvesse võtta sotsiaal-majanduslikke tegureid, sealhulgas seda, kuidas parandada kestlikkust, konkurentsivõimet, innovatsiooni, kvaliteetsete töökohtade loomist, töötingimusi, haridust, koolitust ja oskusi, rahvatervist, sotsiaalkaitset ja sotsiaalset kaasatust ning reaaltulu. Sellega seoses toetatakse liikmesriike taaste- ja vastupidavusrahastust ning muudest liidu fondidest selliste reformide ja investeeringute tegemisel, mis on liidu prioriteetidega kooskõlas, muutes liidu majanduse ja ühiskonna COVID-19 pandeemia järgses muutuv olukorras kestlikumaks, vastupidavamaks ning rohe- ja digipöördeks paremini ettevalmistatuks. Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda on juba olemasolevaid sotsiaal-majanduslikke probleeme veelgi süvendanud. Liikmesriigid ja liit peaksid jätkuvalt tagama sotsiaalse, tööhõivealase ja majandusliku mõju leevendamise ning üleminekute sotsiaalse õigluse, võttes samuti arvesse asjaolu, et suurem avatud strateegiline autonoomia ja kiirem rohepöörde aitavad vähendada sõltuvust energia ja muude strateegiliste toodete ja tehnoloogiate impordist, eelkõige Venemaalt. Väga oluline on tugevdada vastupanuvõimet ning püüelda kaasava ja vastupanuvõimelise ühiskonna poole, kus inimesed on kaitstud ja suudavad muutusi ette näha ja nendega toime tulla ning kus nad saavad ühiskonnas ja majanduses aktiivselt osaleda.

Tööturustaatuste vahelise liikumise toetamiseks on vaja sidusaid aktiivse tööturupoliitika meetmeid, mis sisaldavad ajutisi sihipäraseid värbamis- ja üleminekustiimuleid, oskustealaseid meetmeid, sealhulgas rohepöörde ja kestliku arenguga seotud õpet, sihipäraseid, tõhusaid ja kohandatavaid tööturuteenuseid, võttes arvesse eelkõige rohe- ja digipööret, nagu on muu hulgas rõhutatud komisjoni soovitusel (EL) 2021/402 ja nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitusel õiglase kliimaneutraalsusele ülemineku tagamise kohta. Tagada tuleks inimväärset töötingimused, sealhulgas töötervishoid ja tööohutus, ning töötajate füüsiline ja vaimne tervis.

- (13) Tuleks võidelda mis tahes vormis diskrimineerimise vastu, tagada sooline võrdõiguslikkus ja toetada noorte tööhõivet. Kõigile tuleks tagada võrdne juurdepääs ja võimalused ning vähendada tuleks eelkõige laste, puuetega inimeste ja romade vaesust ja sotsiaalset tõrjutust, tagades eelkõige tööturgude tõhusa toimimise ning piisavad ja kaasavad sotsiaalkaitseüsteemid, nagu on sedastatud nõukogu 8. novembri 2019. aasta soovitusel ja nõukogu 30. jaanuari 2023. aasta soovitusel piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise, ⁽³⁴⁾ samuti kõrvaldades kaasava ja tulevikku suunatud hariduse omandamist, koolituse saamist, elukestvat õpet ja tööturul osalemist takistavad tõkked, sealhulgas investeerimise kaudu alusharidusse ja lapsehoidu kooskõlas Euroopa lastegarantiiga ja nõukogu soovitusel, mis käsitleb alusharidust ja lapsehoidu (Barcelona eesmärgid 2030. aastaks) ning investeeringud digioskustesse ja rohelistesse kutseoskustesse kooskõlas digiõppe tegevuskavaga, nõukogu soovitusel rohepöörde ja kestlikku arengut toetava õppe kohta ning nõukogu soovitusel õpiedu saavutamise teede kohta. Eriti olulised on õigeaegne ja võrdne juurdepääs taskukohasele ja kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele (kooskõlas nõukogu soovitusel juurdepääsu kohta taskukohasele kvaliteetsele pikaajalisele hooldusele) ning tervishoiuteenustele, sealhulgas ennetusele ja terviseedendusele, pidades silmas eelkõige võimalikke tulevase terviseriske ja vananevat ühiskonda.

Rohkem tuleks kasutada puuetega inimeste potentsiaali majanduskasvu ja sotsiaalsesse arengusse panustamisel kooskõlas puuetega inimeste õiguste strateegiaga, ⁽³⁵⁾ milles kutsutakse liikmesriike üles seadma puuetega inimeste tööhõive ja täiskasvanuhariduse eesmärgi. Uued tehnoloogiad ja muutuv töökeskkond võimaldavad kõikjal liidus paindlikumat töökorraldust ja paremat tootlikkust ning töö- ja eraelu tasakaalu, aidates samal ajal täita liidu keskkonnahoiukohustusi. Samuti toovad need muutused tööturule kaasa uusi probleeme, mis mõjutavad töötajate töötingimusi, töötervishoidu ja tööohutust ning juurdepääsu sotsiaalkaitsele. Liikmesriigid peaksid tagama, et uued töökorralduse vormid väljenduksid kvaliteetsetes töökohtades ja tervislikus töökeskkonnas, ning nad peaksid säilitama väljakujunenud töö- ja sotsiaalõigused ning tugevdama Euroopa sotsiaalset mudelit.

⁽³⁴⁾ Nõukogu 30. jaanuari 2023. aasta soovitus piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise (ELT C 41, 3.2.2023, lk 1).

⁽³⁵⁾ COM(2021) 101 final.

- (14) Koondsuunised peaksid olema aluseks riigipõhiste soovitudele, mida nõukogu võib liikmesriikidele esitada. Liikmesriigid peavad täiel määral ära kasutama REACT-EU vahendeid, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/2221 ⁽³⁶⁾ ning millega tugevdatakse 2014.–2020. aasta ühtekuuluvuspoliitika fonde ja enim puudust kannatavate isikute jaoks loodud Euroopa abifondi (FEAD) kuni 2023. aastani. Praeguse Ukraina kriisi tõttu on määrust (EL) 2020/2221 veelgi täiendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2022/562 ⁽³⁷⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 ⁽³⁸⁾ täiendava muudatusega, mis puudutab REACT-EU eelmaksete suurendamist ja uut ühikuhinda, et aidata kiirendada Ukrainast lahkuvate ja liitu sisenevate inimeste integreerimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2022/613 ⁽³⁹⁾.

Lisaks peaksid liikmesriigid programmitöö perioodil 2021–2027 kasutama kogu ulatuses Euroopa Sotsiaalfond+, Euroopa Regionaalarengu Fondi, taaste- ja vastupidavusrahastu ning muude liidu fondide vahendeid, sealhulgas õiglase ülemineku fondi ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/523 ⁽⁴⁰⁾ loodud programmi „InvestEU“ vahendeid, et soodustada kvaliteetset tööhõivet ja sotsiaalseid investeeringuid, võidelda vaesuse, sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimisega, et tagada juurdepääsetavus ja kaasatus ning edendada tööjõu täiend- ja ümberõppe võimalusi, elukestvat õpet ning kvaliteetset haridust ja koolitust kõigile, sealhulgas digikirjaoskust ja muid digioskusi, et võimestada kodanikke digi- ja rohemajanduse tarvis vajalike teadmiste ja kvalifikatsioonidega. Liikmesriigid peavad täielikult ära kasutama ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/691 ⁽⁴¹⁾ loodud Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahendeid, et toetada töötajaid, keda on koondatud suurte restruktureerimiste (nt COVID-19 pandeemia) ning sotsiaal-majanduslike muutuste tõttu, mis on tingitud üleilmastumisest ja tehnoloogilistest ning keskkonnavalastest muutustest. Olgugi et koondsuunised on adresseeritud liikmesriikidele ja liidule, tuleks neid rakendada koostöös kõigi liikmesriigi, piirkondliku ja kohaliku tasandi ametiasutustega, tehes tihedalt koostööd parlamentide, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna esindajatega.

- (15) Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee peavad kooskõlas oma vastavate aluslepingust lähtuvate volitustega jälgima, kuidas võetakse suuniseid asjaomase poliitika rakendamisel arvesse. Nimetatud komiteed ning teised majandus- ja sotsiaalpoliitika koordineerimises osalevad nõukogu ettevalmistavad organid peavad tegema tihedat koostööd. Tuleks jätkata Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahelist poliitikaloo, eelkõige liikmesriikide suuniste osas.

- (16) Sotsiaalkaitsekomiteega on konsulteeritud,

⁽³⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. detsembri 2020. aasta määrus (EL) 2020/2221, millega muudetakse määrust (EL) nr 1303/2013 seoses lisavahendite ja rakenduskorraga, et toetada COVID-19 pandeemiaga seotud kriisi ja selle sotsiaalsete tagajärgede kõrvaldamist ning ettevalmistuste tegemist majanduse taastamiseks rohelisel, digitaalsel ja vastupidaval viisil (REACT EU) (ELT L 437, 28.12.2020, lk 30).

⁽³⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. aprilli 2022. aasta määrus (EL) 2022/562, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 223/2014 seoses ühtekuuluvusmeetmetega pagulaste toetamiseks Euroopas (CARE) (ELT L 109, 8.4.2022, lk 1).

⁽³⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisipoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

⁽³⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. aprilli 2022. aasta määrus (EL) 2022/613, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 223/2014 seoses REACT-EU vahenditest tehtavate eelmaksete suurendamise ja ühikuhinna kehtestamisega (ELT L 115, 13.4.2022, lk 38).

⁽⁴⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30).

⁽⁴¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/691, millega luuakse Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF) koondatud töötajate toetuseks ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1309/2013 (ELT L 153, 3.5.2021, lk 48).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsuse (EL) 2022/2296 lisas esitatud liikmesriikide tööhõivepoliitika suunised jäävad kehtima ka 2023. aastaks ning liikmesriigid võtavad neid arvesse oma tööhõivepoliitikas ja reformikavades.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Luxembourg, 9. oktoober 2023

Nõukogu nimel
eesistuja
Y. DÍAZ PÉREZ